

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands lands-
ting med förslag till landskapslag angående
ändring av landskapslagen om disposition av
jord.

På landskapsstyrelsens framställning antog Landstinget under vin-
tersessionen detta år (framst. 11/1961) bl.a. en landskapslag an-
gående ändring av landskapslagen om disposition av jord. Sedermera
har emellertid Repbulikens President vid föredragning den 29 sist-
lidna juni förordnat, att landskapslagen skall förfalla. Republi-
kens Presidents i ärendet avlåtna brev är av följande lydelse:

"Till Ålands Landskapsstyrelse.

Ålands landsting har den 27 mars 1961 fattat beslut om antagande
av landskapslag angående ändring av landskapslagen den 23 april
1959 om disposition av jord.

Vid föredragning i statsrådet i dag har Jag, efter att hava
infordrat Högsta domstolens utlåtande i ärendet, över vilket även
Ålandsdelegationen avgivit sitt yttrande, funnit att landstinget
enligt 13 § 1 mom. 7 punkten självstyrelselagen för Åland den 28
december 1951 tillkommer lagstiftningsbehörighet på kolonisations-
verksamhetens område, vartill hörande angelägenheter förevarande
landstingsbeslut avser att reglera. Landstingsbeslutet innehåller
visserligen även stadganden angående skifteslagstiftningen, rätte-
gångs-, konkurs- och utsökningsväsendet, åligganden för statens
myndigheter samt förmynderskapsrätten, i vilka ämnen lagstiftningen
är uteslutande förbehållen rikets lagstiftande organ, ävensom andra
till privaträtten hörande stadganden av rikslagstiftningsnatur.
Dessa stadganden av rikslagstiftningsnatur överensstämman emellertid
i sak med motsvarande stadganden i den uti riket gällande jorddis-
positionslagen den 16 augusti 1958 med däri den 30 december 1960
gjorda ändringar och hava sålunda med stöd av 14 § 4 mom. själv-
styrelselagen för vinnande av enhetlighet och överskådlighet kunnat
upptagas i landstingsbeslutet.

Jämlikt 13 § 3 mom. självstyrelselagen för Åland kan landstinget
i landskapslag bemyndiga landskapsstyrelsen att utfärda bestämmelser
genom landskapsförordning, dock endast så vitt angår föreskrifter
rörande verkställighet och tillämpning av landskapslagen. Emeller-
tid skulle enligt 65 § landstingsbeslutet genom landskapsförordning

stadgas om lättnad ifråga om betalningen av i 63 § 1 - 3 mom. ovannämnda landskapslag om disposition av jord nämnt pris och lån för sådan mottagare av jord och kredit, som har att försörja åtminstone två barn under sexton år. Då detta bemyndigande för landskapsstyrelsen innebure befogenhet att genom landskapsförordning meddela föreskrifter rörande annat än verkställighet och tillämpning av ifrågavarande landskapslag, har landstinget i sistnämnda avseende överskridit sin lagstiftningsbehörighet.

I anseende till det sist anförda har Jag med stöd av 14 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland beslutat förordna, att förevarande landskapslag skall förfalla; vilket Landskapsstyrelsen härmed till kännedom meddelas.

Helsingfors, i Statsrådet den 29 juni 1961.

R e p u b l i k e n s P r e s i d e n t

Urho Kekkonen

Justitieminister Pauli Lehtosalo"

Stadgande om den i 65 § avsedda lättnad, som i där nämnda fall kan beviljas mottagare av jord och kredit, ingår i den numera under № 20/1961 publicerade jorddispositionsförordningen för landskapet Åland, §§ 72-74. Med anledning av Republikens Presidents beslut borde alltså en ny lagändring antagas, i vilken 65 § jämväl omfattar de stadganden i 72-74 §§ nämnda förordning, vilka avse annat än jorddispositionslagens verkställighet och tillämpning.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om disposition av jord.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras 1, 6, 26, 27, 62, 65, 70 och 74 §§ landskapslagen den 23 april 1959 om disposition av jord (9/59) såsom följer:

1 §.

För förbättrande av befolkningens utkomstmöjligheter och bostadsförhållanden utövar landskapet en verksamhet, som främjar en ändamålsenlig användning av jorden, till förmån för de personer med åländsk hembygdsrätt, vilka fortgående önska helt och hållet eller till en del erhålla sin utkomst av gårdsbruk eller fiske eller

äro i behov av bostad och vilkas understödande är ekonomiskt nödvändigt och ur samhällssynpunkt ändamålsenligt.

Person, som saknar åländsk hembygdsrätt, men i övrigt uppfyller i 1 mom. stadgade förutsättningar, är beträffande jorddispositionsverksamheten likställd med i 1 mom. nämnd person, om han i sin ägo bekommit fastighet i landskapet, ifråga om vilken i självstyrelselagen för Åland nämnd lösningsrätt icke utövats eller till vars förvärvande landskapsstyrelsen givit sitt tillstånd och jämväl, om han icke är finsk medborgare, statsrådet meddelat tillstånd därtill.

Stadganden i denna lag må icke tillämpas på Mariehamns stadsplanlagda område.

6 §.

Lägenheterna skola, såvitt möjligt, genom ändamålsenlig placering av ägorna bilda lämpliga bosättningsgrupper.

Bostadsodlingslägenhet må bildas endast i det fall, att antingen jordmån och avsättning av produkter möjliggör ett räntabelt och kontinuerligt speciallantbruk eller att varaktiga och tillräckliga möjligheter till biinkomst finnas vid sidan av lantbruket och att synnerligen förmånliga utkomstmöjligheter därigenom skapas.

Bostadslägenheter och -tomter bildas på sådana orter, där deras ägare hava tillfälle till stadigvarande inkomst, bostadstomter i allmänhet i närheten av tätorter.

Utan tillstånd av landskapsstyrelsen må odlings-, bostadsodlings-, fiske- eller bostadslägenhet icke bildas på område, för vilket byggnadsplan eller annan motsvarande plan för jordens användning fastställts, ej heller odlings-, bostadsodlings- eller fiskelägenhet på Mariehamns stads område, där generalplan eller utomplansbestämmelser äro i kraft.

Genom bildande av lägenheter och områden i enlighet med denna lag må förverkligandet av fastställd stads- eller byggnadsplan eller uppgörandet av nödigbefunna nya dylika planer icke förhindras eller försvåras.

26 §.

Anslaget för jorddispositionsverksamheten må användas till:

- 1) inköp av i 29 § nämnd egendom;
- 2) i 27 § nämnd långivning;
- 3) kostnader för torrlägnings-, jordförbättrings-, skogsförbättrings- och andra grundförbättringsarbeten samt för väg-, röj-

nings- och byggnadsarbeten liksom ock till bestridande av kostnader för anläggande av vatten- och avloppsledningar;

4) skötsel och istandsättande av jord och annan till landskapet för jorddispositionsverksamheten anskaffad egendom;

5) av långivningen förorsakade förvaltningskostnader och räntegottgörelser;

6) undersökning av byggnadsverksamheten på landsbygden; samt

7) övriga utgifter för jorddispositionsverksamheten.

Vad i 1 mom. är stadgat om användningen av jorddispositionsanslaget till kostnader för vägarbeten skall jämväl tillämpas ifråga om sådana vägar, som äro erforderliga för att på ett ändamålsenligt sätt till det allmänna vägnätet anknyta ett kolonisationsområde, avsett att omfatta flere kolonisationslägenheter eller bostadstomter

27 §.

Ur anslaget för jorddispositionsverksamheten må utgivas:

1) jordinköpslån för anskaffning av lägenhet, visst område, tillskottsområde och annat område jämte till dem möjligen hörande byggnader samt av förmåner;

2) syskonandelslån för anskaffningen av viss eller vissa delar av lägenhet, vari lånesökanden har andel;

3) röjningslån för röjning av odlingar på kolonisationslägenheter, som bildats jämlikt denna lag, liksom ock på andra till storleken med dem jämförliga lägenheter samt på sådana lägenheter, som erhållit tillskottsområde;

4) bostadslån och vid sidan av dessa tilläggs-lån, enligt vad om dem särskilt stadgas, för uppförande och utvidgning av samt för grundförbättringar på bostadsbyggnader på enligt denna lag bildade kolonisationslägenheter och bostadstomter samt med dem jämförbara lägenheter och områden ävensom på arrendejord;

5) byggnadslån för uppförande och utvidgning av samt grundförbättringar på ekonomie-, husdjurs- och uthusbyggnader på i 4 punkten nämnda lägenheter och områden;

6) lösörelån för anskaffning av lantbruks- och fiskerilösöre, utsäde, gödselämnen och jordbrukskalk;

7) beteslån för förbättrande av betesförhållande;

8) grundförbättringslån för torrläggning och med undantag för skogsförbättringsarbeten, annan grundförbättring av lantbruksjord och för lantbruk lämplig jord;

9) elektrifieringslån för erläggande av sådana andels- och an-

slutningsavgifter, som berättiga till erhållande av elektrisk ström, samt för byggande av anläggningar, erforderliga för anskaffning och distribution av elektrisk ström till i 3 och 4 punkterna nämnda lägenheter och områden; samt

10) väglån för byggande av kolonisations- och med dem jämförliga vägar.

Jordinköpslån må givas för anskaffning av viss lägenhetsdel endast, därest förvärvaren i händelse av utfallande arv vid tidpunkten för överlåtelsen är en av överlåtarens arvingar, eller om ägoområde, som motsvarar viss del av lägenheten, besittes på grund av samjoskifte.

Är det för finansiering av i 1 mom. 4 punkten avsedda byggnadsarbeten av nöden att förutom bostadslån upptaga annat lån, men finnes sådant icke att tillgå på gängse villkor, må dylikt lån helt eller delvis beviljas även ur jorddispositionsmedel.

Utan hinder av vad i 39 och 40 §§ lagen angående förmynderskap är stadgat må förmyndare på myndlings vägnar utan tillstånd av förmyndarnämnd eller domstol upptaga ovan i 1 mom. 2 punkten och 2 mom. omförmälda syskonandels- eller jordinköpslån samt inköpa i dessa lagrum avsedd lägenhetsdel och pantsätta den såsom säkerhet för sagda lån.

62 §.

För betalning av ovan i 56 § avsett försäljningspris och ränta därå utgör lägenhet eller område pant med förmånsrätt från dagen för köpets uppgörande. Sagda pris jämte ränta må uttagas ur lägenheten eller området oberoende därav, huru länge de varit oguldna.

Då andel i samfällt område eller förmån tilldelas lägenhet med höjning av dess mantal eller med oförändrat mantal eller då dylik andel eller förmån tilldelas område, utgör lägenheten eller området pant för betalningen av priset på andelen eller förmånen och ränta på detsamma. Sagda pris jämte ränta må uttagas ur lägenheten eller området, oberoende därav, huru länge de varit oguldna, med samma förmånsrätt, som angående från fastighet utgående offentligrättsliga utlagor är stadgat.

Sådana i 27 § 1 mom. 4 punkten nämnda bostads- och tilläggs-lån samt ur jorddispositionsmedel eller annorstädes erhållna, i sagda paragrafs 3 mom. avsedda lån, som beviljats under besittningsavtalets giltighetstid, hava bättre förmånsrätt än i denna paragrafs 1 mom. avsedd fordran på försäljningspriset samt sistnämnda lån

bättre förmånsrätt än bostads- och tilläggs lån. Beträffande vad i fråga om i nämnda 3 mom. avsett lån ytterligare bör iakttagas, för att det skall hava sagda förmånsrätt, är stadgat i rikets lagstiftning.

För betalning av ovan i 3 mom. avsedda lån och ränta på dem utgör lägenheten eller området, räknat från försäljningen, pant med i sagda moment nämnda förmåner under så lång tid som om panträtt för ogulden köpeskilling är stadgat. Fastställs på under denna tid gjord ansökan till säkerhet för lånet inteckning i den sålda lägenheten eller i lägenhet, som bildats av sålt område, bibehålles långgivaren vid sin rätt. Långgivaren må på ägarens av lägenheten eller området vägnar och bekostnad låta avskilja området till självständig lägenhet samt på lägenheten söka lagfart. Inteckning må fastställas utan hörande av lägenhetens ägare.

Då lägenhet eller område sålts, skall landskapsstyrelsen sända meddelande till domhavanden i Ålands domsaga eller till fastighetsdomaren i Mariehamn för anteckning om i 1, 2 och 4 mom. avsedd panträtt i protokollet över inteckningsärenden för fastighet.

65 §.

Mottagare av jord eller kredit, som i sin vård har minst två egna eller makens barn under sexton år, skall,

- 1) då han köper lägenhet eller område av landskapet,
- 2) då priset för andel i samfällad skog eller för annan andel eller förmån eller beloppet för i 68 § avsedd kostnadsandel fastställs, eller
- 3) då sådant i 61 § 1-3 mom. avsett lån beviljas, som icke lägges till försäljningspriset,

beviljas för det andra barnet och för varje barn därutöver ett friår. För varje barn, som han efter nämnda tidpunkt upptager i sin vård, beviljas likaså ett friår, under förutsättning att han härvid kommer att ha minst två sådana barn i sin vård.

Har ej mottagare av jord och kredit under i 1 mom. avsedd tidpunkt i sin vård haft två barn under sexton år, beviljas för senare i hans vård upptagna barn för det tredje och för varje därpå följande i 1 mom. avsett barn ett friår, under förutsättning att han härvid kommer att ha minst tre sådana barn i sin vård.

Då i fall, som avses i 18 § 2 mom., flera personer gemensamt tilldelats jord och kredit, beviljas befrielse endast för den

persons del, som är berättigad till befrielse, eller, då jord och kredit givits åt änka och barn gemensamt, för den del, som motsvarar ankans och i 1 mom. avsedda barns sammanräknade andel.

Med friår avses befrielse från erläggande av annuitet för i 63 § 1 - 3 mom. avsett pris och lån och i 68 § avsedd kostnadsandel samt av årliga amorteringar och ränta för bostadslån.

I 1-4 mom. avsedd lättnad må dock icke beviljas vid betalning av syskonandelslån samt för inköp av område för samfällad betesmark använt eller i 27 § 2 mom. avsett jordinköpslån, som beviljats för inköp av annan viss del av lägenhet än sådan, som besittes på grund av samskifte. Har samfällt betesområde, för vars anläggande som kulturbete lån beviljats, försatts i bättre skick än medelnivån på orten, må högst en fjärdedel av lånebeloppet lämnas oindriven hos låntagaren.

Beträffande tilläggs lån, som nämnes i 27 § 1 mom. 4 punkten, beviljas ej friår, utan den ogulda delen av kapitalet för tilläggs lånet nedsättes efter antalet barn under sexton år, som vid utgången av det tionde låneåret voro i låntagarens vård, och eljest under i 1 och 3 mom. nämnda förutsättningar med 5 procent av lånets ursprungliga kapital per barn. Skall lånet återindrivas på en gång, beviljas dock icke nedsättning.

Vad ovan är stadgat om barn, äger motsvarande tillämpning jämväl på adoptivbarn.

Har återbetalningstiden för lån, som beviljats legotagare, med avvikelse från vad i 63 § 1 och 2 mom. är sagt om återbetalningstid för lånet, med stöd av 64 § 3 mom. bestämts till kortare tid än trettioett år, nedsättes dylikt lån i stället för ettvarit friår med 5 procent av lånets ursprungliga kapital.

70 §.

Då i 62 § avsett pris eller i 68 § avsedd kostnadsandel, för

vilka lägenhet eller område utgör pant, till fullo betalats, skall däröver, enligt vad i rikets förordning närmare stadgas, meddelande sändas till domhavanden i Ålands domsaga eller till fastighetsdomaren i Mariehamn för anteckning i inteckningsregistret om lägenheten eller områdets befriande från pantansvarigheten.

74 §.

Då köpebrevet undertecknats, skall landskapsstyrelsen insända meddelande till domhavanden i Ålands domsaga eller till fastighetsdomaren i Mariehamn för anteckning i protokollet över inteckningsärenden för fastighet till säkerhet för i 72 § avsedda villkor och begränsningar samt beträffande begränsningarna i rätten att använda skog därjämte meddelande till vederbörande skogsvårdsnämnd för anteckning i förteckningen över skogsinteckningar.

Har landskapsstyrelsen enligt 72 § 3 mom. befriat lägenhet eller visst område från villkoren och begränsningarna, skall landskapsstyrelsen därom insända meddelande till vederbörande domare för anteckning i inteckningsregistret samt beträffande begränsningarna i rätten att använda skog även till vederbörande skogsvårdsnämnd för anteckning i förteckningen över skogsinteckningar.

Mariehamn, den 15 september 1961.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson

Lagberedningssekreterare

Rolf Sundman.

№ 14/1961.

LAGUTSKOTTETS betänkande № 14/1961 över landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om disposition av jord. (№ 26/1961)

Förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, har utskottet behandlat, och då det till följd av Republikens Presidents ställningstagande till landstingsbeslutet av den 27 mars 1961 blivit nödvändigt att i landskapslagen införa vissa stadganden, som redan ingå i jorddispositionsförordningen av den 22 juni 1961, föreslår utskottet vördsammast,

att landstinget ville godkänna lagförslaget.
Mariehamn den 14 november 1961.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson

ordförande.

./ Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Eliel Persson, Gustaf Jansson, Bertel Boman och Annemi Dahlblom.